

INFOTEKA Ośrodka Rozwoju Edukacji jako projekt wspierający TIK

Zadania, jakie stawia sobie informacja oświatowa, są ściśle związane z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, gromadzeniem oraz upowszechnianiem danych dotyczących szeroko rozumianej edukacji szkolnej wraz z systemem doskonalenia. W dobie cyfrowych mediów naturalne jest mówienie o cyfrowej informacji pedagogicznej. Przedstawiam zatem tego typu przedsięwzięcie: serwis informacyjny powstały w Ośrodku Rozwoju Edukacji na platformie Moodle – INFOTEKA ORE.

Do realizacji cyfrowego serwisu poświęconego wykorzystywaniu platform edukacyjnych w systemie doskonalenia nauczycieli celowo zastosowano platformę e-learningową, a nie inne narzędzie internetowe typowe dla serwisów informacyjnych, takie jak choćby bardzo popularna Joomla. Pozwala to na zapoznanie ze zjawiskiem e-learningu i prezentowanie go od razu w typowym dla niego środowisku. Wybrano bardzo popularną platformę wolnego oprogramowania Moodle – narzędzie najczęściej wykorzystywane do e-learningu akademickiego i szkoleniowego w naszym kraju, w tym również w placówkach doskonalenia nauczycieli.

Kluczem do uporządkowania informacji i stworzenia serwisu danych o realizacjach szkoleń online stał się podział administracyjny kraju. W moim przekonaniu zgromadzenie w jednym miejscu i pod jedną domeną internetową możliwie pełnego i reprezentatywnego zbioru funkcjonujących szkoleniowych platform e-learningowych pozwoli pracownikom systemu doskona-

lenia i nauczycielom na szybki dostęp do dedykowanej informacji poświęconej nowocześniejszej ofercie cyfrowej edukacji.

Serwis w swoich założeniach ma pełnić rolę internetowego e-Punktu wsparcia i wymiany doświadczeń pomiędzy realizatorami cyfrowej edukacji w systemie doskonalenia, a także pomiędzy nauczycielami, którzy podjęli włączenia e-learningu do procesu dydaktycznego.

W artykule, w trybie minireportu, ukazane zostaną skala i obecny stan przedsięwzięć o charakterze e-learningowym w placówkach doskonalenia, a także bieżące trendy cyfrowej metodyki online.

Główna idea serwisu Ośrodka Rozwoju Edukacji zawiera się w stwierdzeniu „w informacji upowszechniamy wiedzę”, a przyjętym wiodącym postulatem jest wymiana doświadczeń w duchu pedagogiki konstrukcjonizmu społecznego, zakładającego współpracę przywołującą archetyp „praktycy dla praktyków”.

Konstrukcjonizm społeczny zachęca do aktywnego współuczestnictwa w tworzeniu zdarzeń dydaktycznych, również czytelnicznych, zatem zapraszam wszystkich Czytelników czasopisma TRENDY do zarejestrowania się w serwisie INFOTEKA i rozwinięcia listy **korzyści płynących z używania serwisu**. Czytelnik dowie się wtedy, że INFOTEKA:

1. Dostarcza informacji o istniejących platformach e-learningowych w systemie doskonalenia nauczycieli;
2. Umożliwia kontakt z osobami tworzącymi e-learning (integruje osoby o podobnych zainteresowaniach);
3. Udostępnia przykłady wartościowych wdrożeń e-learningu;
4. Skraca ścieżki dotarcia do informacji i wiedzy eksperckiej z zakresu e-learningu;
5. Stwarza warunki do społecznościowego i eksperckiego moderowanego doskonalenia zawodowego;
6. Kreuje skondensowany przegląd nowych zastosowań technologii szkoleniowych online;

EDU TRENDY
konferencje warsztaty targi 2012

Kącik ekspercki ORE

- ▶ 7. Tworzy internetowe dedykowane środowisko umożliwiające dzielenie się wiedzą i umiejętnościami.

W wyniku kwerendy internetowej zidentyfikowano i wyemitowano w serwisie INFOTEKA:

- 61 platform e-learningowych w placówkach doskonalenia nauczycieli w 16 województwach;
- 5 platform e-learningowych w bibliotekach pedagogicznych;
- 6 platform e-learningowych w kolegiach nauczycielskich;
- 1 platformę e-learningową w kuratorium oświaty;
- 5 platform e-learningowych w komisjach egzaminacyjnych – 1 platforma w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i 4 platformy w okręgowych komisjach egzaminacyjnych.

Powyższe dane są przedmiotem analizy badawczej realizowanej w Ośrodku Rozwoju Edukacji w ramach projektu „Włącz e-learning – szybki start”, której wyniki zostaną opublikowane do końca 2012 roku.

Zadaniem serwisu INFOTEKA „e-Learning w Szkole” jest kreowanie nowych standardów właściwych dla cyfrowo pojmowanej i redagowanej informacji oświatowej. Modelowymi zadaniami są:

- praca nad modernizacją paradygmatu informacji oświatowej z papierowego na cyfrowy,
- doskonalenie cyfrowego stylu przetwarzania, gromadzenia i upowszechniania informacji oświatowej,
- stawianie na interaktywność w tworzeniu informacji oświatowej.

Serwis „e-Learning w Szkole” jako motto przyjął formułę – „w informacji upowszechniamy wiedzę i umiejętności”. INFOTEKA powstała z dwóch powodów: po pierwsze, ma gromadzić informacje o podejmowanych działaniach w zakresie e-learningu, a po drugie – służyć jako zbiór przykładów dobrych praktyk, co umożliwi obserwację działań podejmowanych przez inne ośrodki.

INFOTEKA jako cyfrowe repozytorium informacji oświatowej jest przedsięwzięciem mającym na celu stworzenie witryny informacyjnej oraz platformy wsparcia dla wszystkich zainteresowanych rozwijaniem edukacji przez internet w polskiej oświacie. INFOTEKA to:

- platforma danych o istniejących platformach e-learningowych w systemie doskonalenia nauczycieli,
- platforma zmierzająca do ukazywania i rekomendowania pozyskanych przykładów dobrej praktyki e-learningu,

- platforma przeznaczona dla animatorów e-learningu w szkole,
- e-Punkt wsparcia dla realizacji projektu „Włącz e-learning – szybki start”.

W trybie zapowiedzi przedstawiam projekt infoebooka **Włącz e-learning – szybki start**, który do końca 2012 roku powstanie w ORE. Poniżej znajdują się zaprojektowane działy infoebooka:

- Motywujące idee – teoria e-learningu w szkole: „cyfrowa publikacja ukazująca specyficzne cechy właściwe dla procesu dydaktycznego w edukacji i szkoleniach przez internet realizowanych na e-learningowej platformie edukacyjnej Moodle”;
- Inspirujące instrukcje – praktyka e-learningu w szkole: „elektroniczna publikacja zrealizowana w technice prezentacji właściwej dla programu Camtasia ukazująca zestaw instrukcji metodycznych do samodzielnego tworzenia jednostek edukacji i szkoleń przez Internet na e-learningowej platformie edukacyjnej Moodle”;
- Otwarty leksykon e-learningu: „opublikowanie wyników moderowanej inicjatywy służącej gromadzeniu i opracowywaniu praktycznych opisów zjawisk i procesów związanych z dydaktyką e-learningu opracowywanych w ramach funkcjonowania serwisu *e-Learning w Szkole – INFOTEKA*”;
- InfoRaport *Rozwiązania e-learningowe w systemie doskonalenia nauczycieli 2012* ▶

EDU TRENDY
konferencje warsztaty targi 2012

Kącik ekspercki ORE

- ▶ – „Publikacja w postaci inforportu – jednych z pierwszych w Polsce badań, będących wynikiem kwerendy informacyjnej, wypracowanej w ramach serwisu *e-Learning w Szkole – INFOTEKA* ukazującej odnotowane wdrożenia i zastosowania wykorzystujące technologie e-learningu w działalności placówek systemu oświaty działających na rzecz kształcenia i doskonalenia nauczycieli”.

Czas na internetową obecność

W systemie edukacji wiele okoliczności wskazuje, że cyfrowy rubikon został przekroczony! Ruszył pilotażowy projekt rządowy „Cyfrowa Szkoła”. Okazuje się, że nadszedł czas cyfrowej edukacji jako zjawiska koniecznego, od którego nie ma już odwrotu. W środowiskach oświatowych oraz gremiach społecznych zainteresowanych edukacją pojawia się pytanie o to, czy polska szkoła jest przygotowana technologicznie, dydaktycznie oraz metodycznie do codziennego korzystania ze współczesnych produktów kultury cyfrowej. O ile czymś niemal powszednim jest ogólnospołeczna gotowość na cyfrową rozrywkę, internetowe kontakty społecznościowe czy mobilność informacyjną, to praktyka pedagogiczna wymaga zarówno działań w zakresie tworzenia zasobów cyfrowych, np. e-podręczników, jak i odpowiedniego przygotowania nauczycieli.

Pewna zmiana jednakże nastąpiła – dzisiejsi dyrektorzy i nauczyciele nie mogą legitymować się tylko wiedzą i umiejętnościami zarządzania i nauczania w tradycyjnych warunkach, bowiem TIK poszerzają przestrzeń, w której funkcjonuje szkoła. Tu należałoby wskazać na wyzwania, jakie stają wobec systemu doskonalenia nauczycieli dostarczającego dyrektorom i nauczycielom wskazówek, jak odkryć i pielęgnować oraz rozwijać ich osobistą inteligencję cyfrową, jak doskonalić tę nową sprawność profesjonalną umożliwiającą pracę w środowisku cyfrowym.

Czy następuje ewolucja od modelu postawy dyrektora niepodłączonego do sieci oraz nauczyciela „przytablicowego ery kredowej” do modelu dyrektora z mobilnymi i cyfrowymi środkami komunikacji oraz nauczyciela interaktywnego redaktora lub mentora edukacyjnej komunikacji internetowej? Czy to wszystko nie wymaga działań szkoleniowych? Cyfryzacja zmienia bowiem sytuację tych obu funkcji, ale nie musi być trudna we wdrożeniu do codziennej pracy szkoły! Nowe role zmieniają akcenty w wizerunkach kadry kierowniczej i nauczycieli, być może jest tak, że zarządzanie strefą internetową szkoły online to inne, nowe umiejętności menedżerskie oraz że nauczanie przez internet wyznacza nowe zadania dydaktyczne i metodyczne. Poja-

wiają się zatem nowe obszary, które trzeba będzie odpowiednio zagospodarować.

Z badań w krajach o wysoce rozwiniętej edukacji przez internet dostrzeżono, że nowe zadania spod znaku e-technologii mimo wszystko nie wpłynęły na zmianę tradycyjnych ról w relacjach mistrz–uczeń. Wprost nasuwa się pogląd, że im bardziej zauważalna jest obecność e-technologii w instytucjonalnym kształceniu, tym bardziej uczeń potrzebuje mistrza w osobie realnego nauczyciela (nie zaś awatara), który być może już nie tylko dostarcza wiedzę, lecz także umie przede wszystkim pokierować, doradzić, zachęcić, zmotywować...

Profesor Maciej Sysło w swoich wystąpieniach publicznych ostatnimi czasy przywołuje jako swoiste motywatory do zainteresowania nowymi technologiami formułę zasłyszaną na jednym z kongresów naukowych w USA – „Nauczyciel jest najważniejszą e-technologią”! Co ma na myśli? Przede wszystkim to, że zmiana sytuacji, w której nauczyciel nie jest jedynym źródłem wiedzy, co do tej pory było jego dominantą profesjonalną, nie powoduje jednak jego eliminacji, a jedynie zmienia zawodowo-zadaniową rolę na rolę opiekuna (co zresztą przywraca jego fundamentalną funkcję, jaką miał na początku dziejów formalnej edukacji, gdy powstawała w Grecji ▶

Kącik ekspercki ORE

▶ archetypowa formuła pedagoga). Mówiąc krótko – nauczyciel ma wiele ról i nowe technologie cyfrowo-telekomunikacyjne go nie wykluczają, znajdzie bowiem w nich mnóstwo zadań dla siebie i nie powinien się martwić, że robotyzacja cyfrowa wyeliminuje go z rynku pracy. Nie zmienia to jednak faktu, że korporacja nauczycielska musi na nowo przemyśleć swoje zadania.

Ze swojej strony pragnę wskazać, że cyfryzacja edukacji szkolnej wymaga wykonania określonej pracy szkoleniowej przez placówkę systemu doskonalenia nauczycieli, aby kadra zarządzająca oświatą oraz przyszli cyfrowi nauczyciele stawali się socjologicznym faktem, a nie jedynie deklaracją... Potrzebne jest systemowe (i to jest moja szczególna preferencja) wykreowanie określonej postawy dydaktycznej i metodycznej wśród nauczycieli – OTWARTEJ na cyfryzację zakładającej odległość i dystans w nauczaniu! Jeżeli dyrektorzy sami nie będą przekonani do znaczenia cyfryzacji i pozostaną na poziomie jedynie deklaracyjnych akceptacji, a nie faktycznych realizacji, to – jak miemam – w najbliższym czasie niewiele się wydarzy.

Internet dostarcza możliwości pozostawiania w relacjach menedżerskich i dydaktycznych – zarówno pod względem przekazywania informacji wykonawczych oraz wiedzy

przedmiotowej, jak i utrzymywania więzi pedagogicznej w sposób zmediatyzowany. Medium internetu zmienia stan relacji menedżerskiej oraz dydaktycznej z bezpośrednio na oddaloną za pośrednictwem cyfrowych systemów komunikacyjnych, ale jej NIE ZRYWA!

Czy jest potrzebna jedynie decyzja prawna, aby kształcenie na odległość w postaci edukacji przez internet faktycznie zagościło w murach szkolnych, a właściwie poza nimi? Bez klauzuli formalnoprawnej e-learning jest nadal faktem marginalnym w codziennej pracy szkoły (by nie powiedzieć – „nielegalnym”). Idąc dalej – czy nie potrzebna jest pewna, dobrze przemyślana, inspirująca i motywująca narracja dydaktyczna zachęcająca do codziennej edukacji przez internet? Czyż nie chodzi tu o taką narrację, która opatrzyłaby w mobilizującą przypowieść dziejową konieczność internetyzacji nauczania szkolnego? Czy potrzebna jest menedżerska opowieść zachęcająca do faktycznego zaakceptowania e-learningu szkolnego przez większość nauczających, aby zjawisko to nie było jedynie domeną grupy zapaleńców i pasjonatów? Dyrektorzy szkół odpowiedzialni za internetową strefę szkoły w świetle swoich obowiązków powinni zaopatrzyć zarządzane przez siebie placówki w czytelne drogowskazy orientujące nauczycieli i uczniów w kierunkach

rozwoju nauczania wspomaganego technikami informacyjno-komunikacyjnymi.

Mimo wszystko nadal mamy więcej pytań niż odpowiedzi. Najważniejsze kwestie wymagające uszczegółowienia zawarte są w poniższym zestawie:

- wizerunek nauczyciela w dobie netyzacji,
- treści nauczania w dobie rozproszonych (otwartych i zamkniętych) baz wiedzy powstałych i powstających w cyberprzestrzeni,
- natura dydaktyki w cyfrowym środowisku nauczania jakim są platformy edukacyjne,
- styl motywacji i rodzaj pasji do kreowania e-learningu na co dzień w polskiej szkole,
- natura antagonizmu: opór lub zaniechanie wobec tworzenia sprzyjających warunków służących rozwojowi multimedialnej edukacji na odległość,
- typ świadomości budującej konstruktywne wizje przewyciężenia oporu wobec internetyzacji nauczania,
- koszty materialne i mentalne koniecznej wirtualizacji i digitalizacji środowiska, treści i podmiotów biorących udział w cywilizacyjnej cyfryzacji rzeczywistości edukacyjnej.

Odkrywamy i pielęgnujemy inteligencję cyfrową

Kadra kierownicza nastawiona proinno-▶

Kącik ekspercki ORE

► wacyjnie w dziedzinie komputeryzacji i internetyzacji w szczególności sposób musi przemyśleć, jak zaszczepić w pracownikach szkoły pozytywne nastawienie do nowych narzędzi cyfrowej edukacji, których obsługi niekiedy trzeba się nauczyć, by skutecznie wprowadzić ten warsztat dydaktyczny do codziennej praktyki nauczania szkolnego.

Dyrektorzy powinni być inicjatorami tendencji asymilacyjnych nowych technologii. W szkołach na miarę konkretnych potrzeb należy stworzyć instruktarz wpływający na powstawanie osobistych modeli akceptacji e-technologii (OMAT). Model, jaki tutaj sugeruję, powinien zawierać pewien tryb koniecznych trzech kroków:

- wyzwalamy i kreujemy intencję do korzystania z e-technologii,
- przyjmujemy łatwość obsługi e-aplikacji dydaktycznych,
- zakładamy przydatność cyfrowych narzędzi.

Mariusz Malinowski

 EDU TRENDY
konferencje warsztaty targi 2012

 ORE OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI